

Útinapló - úton, útfélen, gyönyörű helyeken a fiam társaságában
Lengyelország (Varsó, Krakkó, Auschwitz) – Baltikum (Litvánia, Lettország,
Észtország) – Finnország (Helsinki)

(2025. július 15 – augusztus 3.)

Július 15-én (kedden) a 14:20-as vonattal indultunk Budapestre Békéscsabáról, hogy kényelmesen átszállhassunk a 19:10-kor Varsóba induló EC vonatra. Hosszú éjszaka elé néztünk. Hálókocsiban utazni izgalmas és „mozgalmas”.

16-án reggel (szerdán) megérkeztünk Varsó Központi Pályaudvarára, ahonnan a szakadó esőben, bőröndöket cipelve, viszonylag hamar eljutottunk a szálláshelyünkre, a Radisson Blu Sobieski Hotelbe. A nap hátra lévő részét a belváros felfedezésével, a Kultúra Házának, tornyának és a közelben található Saxon parknak a megtekintésével, felfedezésével töltöttük (már napsütésben). Este nem maradhatott el a helyi specialitás, a pirogi megkóstolása.

Július 17-én (csütörtökön) reggeli után elindultunk, hogy bejárjuk Varsó parkjait (Royal Bath Garden, Botanic Garden), a szépen gondozott, tiszta zöld területek megcsodálása után utunk az óváros felé vezetett. Láttuk az elnöki palotát, Chopin és Kopernikusz szobrát, és számos katolikus templomot. Az óváros lenyűgöző tere, házai magával ragadó látványban részesítettek bennünket. Lesétáltunk a Visztula partra is, onnan felmentünk a Királyi várba és annak káprázatos kertjébe, majd megtekintettük a várat és a citadellát. Az estét ismét helyi specialitások elfogyasztásával zártuk. (Pirogi több változatban. ☺)

Július 18-án, péntek reggel elköszöntünk Varsótól és felültünk a Vilniusba tartó vonatra, melyről Mockava állomáson át kellett szállnunk a LTG intercityjére, amellyel délután fél hatkor befutottunk Vilnius főpályaudvarára. Láss csodát! Ismét esett az eső. ☹ A hotel elfoglalása után, rövid séta következett, majd litván ételekkel (hússal töltött burgonya gombóc, házi készítésű fánk eperdzsemmel) zártuk a napot.

Július 19-én (szombaton) kora reggel (7:05-kor) indultunk Vilniusból Tallinba. Az egész nap vonatozásról szólt. Kb. délután 2 órakor Valgánál átszálltunk egy másik vonatra (Elron), mely 6 órára Tallinba érkezett. A szállás elfoglalását követően, megvacsoráztunk a kikötő közelében található Kochi Aidad Sörözőben. Természetesen éstét ételt (szoljankát) fogyasztottunk.

Július 20-án, vasárnap, reggelit követően lesétáltunk a tallini tengerpartra, szeretnénk volna megnézni a halpiacot, de vasárnap, sajnos, zárva volt. Így a hajókat, sirályokat és a fürdőzőket figyeltük egy ideig. Délután fél 3-ra, bőröndökkel felpakolva mentünk a Viking Line A

termináljához, ahol becsekkolás után felszállhattunk a komphajóra Helsinki felé. A 2 és fél órás út alatt volt időnk megcsodálni a Balti tenger Finnországot Észtországgal összekötő szakaszát, szétnézni az üzletekben, beülni a klubba egy artista produkció megtekintésére stb. 6 órakor kikötöttünk és kevéssel 7 óra után már elfoglaltuk a szállodai szobánkat. (Radisson Blu Seaside Hotelben volt foglalásunk) Kipakolás után elfogyasztottuk az első finn ételt (rénszarvas steak krumplipürével és áfonyadzsemmel) a közeli és helyi specialitásairól híres Kannas étteremben.

Július 21-én, hétfő reggel 9 órára mentem a "Cultivating Diversity and Inclusion" tréningre, melynek az Europass Teacher Academy – Helsinki a központi épületében, az Annankatu 31-33. szám alatt adott helyet. Irena Papa, az egy hetes tréning vezetője köszöntötte a csoportunkat, bemutatkozott és arra kért, hogy ezt mi is tegyük meg (néhány gondolat magunkról és hogy miért választottuk a képzést). A csoportban volt 2 szlovén, 2 olasz, 2 görög, egy német és egy ciprusi pedagógus, így velem együtt 9 fő vett részt a képzésen. A bemutatkozást követően, mindenkinek kellett beszélnie az erősségeiről és hogy az mennyire köthető össze a befogadással kapcsolatos nézeteivel, céljaival. Rövid szünetet követően mindannyian prezentációval egybekötve bemutattuk az iskolánkat, ahonnan érkeztünk. Ezután Irena a befogadás definícióját, ill szintjeit ismertette velünk. Igazán lelkes csapatba kerültem. Mindenki nagyon aktívnak és kommunikatívnak tűnt már az első pillanatban – tudtam, hogy sok hasznos ismerettel, ötlettel fogok gazdagodni a képzés végére. A délutánt a székesegyház (Helsinki Egyházmegye finn evangélikus-lutheránus székesegyháza) megtekintésével töltöttük, az estét belvárosi sétával és vacsorával zártuk a Savottában (lazac leves, karéliei pörkölt), ami az eredeti finn ételeiről híres. (Helsinki-ben még este 11 órakor is világos volt. ☺)

Július 22-én (kedden) szintén 9 órakor kezdődött a tanfolyam. Irena azzal kezdte a napot, hogy a kultúra és a nemzetközi kultúra fogalmát hogyan helyezhetjük különböző tárgyakkal kapcsolatban (pl. hagyma, jéghegy, lencse). Ajánlotta, hogy próbáljuk ki a játékot tanítványainkkal otthon. Csoportokban dolgoztunk. nekünk a hagyma jutott. Rétegek/kultúrák. több/kevesebb – az emberek, mint a hagyma sok réteggel rendelkeznek, ami többek között a társadalmi elvárásokra, szokásokra vonatkozik. Elolvastunk egy verset Bernard Werbertől, mely sokat mond az emberi kapcsolatokról. Szünet után a „Toothpick” játék megismerésével fedeztük fel a szavak nélküli kommunikáció jelentőségét, és azt, hogy mennyire fontos mások kultúrájának elfogadása. A gyakorlatot követően megbeszéltük a tapasztaltakat. A második szünet után QR kód (Country Comparison Tool) segítségével ismertünk meg egy olyan weboldalt, ami különböző országokat hasonlít össze 6 dimenzió (hatalom/távolságtartás, individualizmus, motiváció a sikerhez, a bizonytalan elkerülése/jövőkép/tervezés,

kényeztetés/visszafogottság) tekintetében. Délután ellátogattunk a botanikus kertbe, ahol növény ritkaságokat csodálhattunk meg és megnéztük az üvegházakat is, amiben jellegzetes, pára kedvelő növényzet látható, majd megtekintettük a káprázatos Upenski (ortodox) katedrális. Vacsora után jól esett a séta a hotelig.

Július 23-án (szerdán) Irena a finn szaunákhoz kapcsolódó érdekességekkel kezdte a napot, majd komolyabbra fordította a társalgás menetét és az emberi, ill. gyermeki jogokról, azok sérüléséről beszélgettünk. Játékos formában megpróbáltunk sorba rendezni (high-low) emberi jogokat (pl. jog az oktatáshoz, szabadsághoz, szabad házassághoz...). A szünet után a személyes és társadalmi azonosság fogalmával és gyakorlati megvalósulásával foglalkoztunk. Minden nézőpont kérdése. Látunk, amit láttatnak/látni hagynak (mások által megmutatott) - jó, ha igyekszünk az „egész képet” nézni – sztereotípiák. Sztereotípiák kialakulása, megváltoztathatók-e, mennyire relevánsak – voltak a következő dilemmák, melyekről beszélgettünk. A szünet után elmentünk közösen Helsinki Központi Könyvtárába (Oodi), majd a csoporttól elköszönve, mi a Nemzeti Könyvtár gyönyörű épületét csodáltuk meg kívül és belül. A kikötői piacon nagyon finom földiepret vettünk és vásárlás közben meg is ettük. ☺ Rég ettünk ilyen zamatos epret! (Itthon ilyenre nagyon rég nem akadtam.) A napot újabb finn ételek (házi húsgolyók borsmártással, ill. grillezett lazac gombamártással és zöldségekkel) kóstolásával zártuk, különös kiszolgálás keretében/félig önkiszolgáló módban ☺ (az étteremben azt mondták, hogy kiülhetünk az utcai asztalokhoz, de oda magunknak kell kivinni az ételt).

Július 24-én (csütörtökön) 12.30-kor találkoztam Irenával és a csoportom tagjaival az Academy előtti parkban. Szabadtéri programmal indult a nap. A Goosechase applikáció segítségével több próbát kellett teljesítenünk, melyek mind a befogadáshoz, sokszínűséghez köthetők. Másfél óra alatt pl. fotót kellett készítenünk, melyen látszik a kulturális sokszínűség mellett a finnek elfogadása, befogadása stb. A mi csapatunk tisztességesen helyt állt és mind a 9 feladatot teljesítette. Jól éreztük magunkat, sokat nevettünk. A második etapban a Story Circle-t boncolgattuk – mit jelent, hogyan lehet hasznosítani, milyen célokat tűzhetünk ki, szintjei stb. A 2. szünet után a másoktól való különbözősége fókuszáltunk, pl. Mi az első olyan emlékünknél, amelyben megérezte, hogy különbözünk másoktól? Történeteket hallgattunk és hozzászólásokat fogalmaztunk meg, majd verset írtunk I'm from.../Én ...származok” A játékos feladatot követően elméleti síkra jutottunk és megbeszéltük a leghasznosabb pedagógiai elemeit a tanóráknak, és szó esett arról is, hogy a tanár által vezetett (végig) tanóra vagy a tanulók önállóságának (felfedező képességének) támogatása vezethet-e jobb eredményhez. A képzést

összegezéssel, a napot vacsorával zártuk. Megkerestük az egyik free-picking (szabadszedéses) finn vendéglőt, amit sokan ajánlottak.

Július 25-én (pénteken) reggeli után elsétáltunk a hajókikötőbe és a halpiacra. Sok szép árut, gyümölcsöt, dzsemet, halat, tengeri „herkentyűket” láttunk és kóstoltunk.

Az utolsó foglalkozás délután 2 órakor kezdődött és fél 7-ig tartott. Irena furcsa finn versenyekkel kezdte a programot, pl. feleségcipelő világverseny, futball bajnokság a mocsárban/lápban, jeges vízben úszás stb. Majd el kellett képzelnünk egy diákot (2 csapatra osztottunk) a nevével, korával, származásával és a nehézségeivel együtt egy új iskolában. Aztán ki kellett találnunk, hogy hogyan tudnánk segíteni a problémáin. Majd a két csapat kiegészítette egymás ötleteit. A kurzus elméleti feladatainak zárásaként mindenki elmondta, hogy mit visz magával az általa választott képes kártya segítségével. Én a könyv és békegalamb kártyát választottam és azt mondtam, hogy ahogyan a bemutatkozáskor kezdtem én egy Békés városból jöttem és itt is békét, jóindulatú, segítőkész embereket találtam, és úgy vélem, ha az emberek a tudásukat, tapasztalataikat jóra fordítanák, akkor béke lenne körülöttünk mindenhol. Indulás előtt megkaptuk a bizonyítványainkat az elvégzett képzésről, mivel másnap szabadban zajló tevékenységek következtek és utána már nem kellett visszamenni az Teacher Academy épületébe. A vacsorát egy Sushi bárban fogyasztottuk el a tengeri ételek megismerésének folytatásával. Az este a kikötőkörbejárásával ért véget.

Július 26-án (szombaton) a Suomenlinna Fortress Island/Erőd szigeten töltöttük a napot. Csodás sziget, ragyogó napsütés, a Balti tenger „ölelése” minden irányból. Rengeteg fotót, videót készítettünk, hogy megőrizzük a tájat és a történelmi helyszínt. Este a finnek McDonald's éttermében, a Hesburgerben vacsoráztunk.

Július 27-én (vasárnap) elhagytuk Helsinkit (ahol végig élvezhettük a sok napsütést, 26-30 C°) és a 11:30-kor induló komphajóval ismét a Viking Line fedélzetén elindultunk Tallinba. Gyönyörű időben szálltunk vízre, nagy hullámok nem zavarták meg az utazást, így még én is bátran mozgolódtam a hajón. 3 órára már elfoglaltuk a szállodai szobánkat, ismét a tallini Radisson Park Inn-ben szálltunk meg. A délután Tallin óvárosának rövid bejárásával és az este a téren található Old Estonia étteremben történő vacsorával zárult (szoljanka, tonhal steak).

Július 28-án (hétfő) Tallin történelmi, azaz óvárosának teljeskörű bejárásával töltöttük. Megmásztuk a városvédő falakat, voltunk ortodox és baptista templomokban és azok tornyaiból készítettünk felvételeket. Dél körül megkóstoltuk az észtek készített kolbászt sok-sok zöldséggel, majd folytattuk az apró utcák, varázslatos házak és souvenir boltok felfedezését.

(érdekesség képen: Liszt Galéria és magyar zászló, tiltakozó táblák az ukrán-országi háború ellen az Orosz Nagykövetség épülete előtt) Több kilométer megtétele után a Peppersack-ben, vacsorával (szoljanka, kacsamangó mártással és zöldbabbal) fejeztük be a tallini napunkat.

Július 29-én (kedden) a reggeli elfogyasztását követően elköszöntünk Tallintól és a 10 óra 10 perckor Valga/Riga/Vilnius-ba induló vonattal elhagytuk a várost. 11 óra vonatozás után megérkeztünk Vilniusba. Nem esett, csak csepergett az eső. ☺ A vilnusi Radisson Collection Astorija nagy meglepetéssel szolgált. Gyönyörű, az óvárosra néző lakosztályt adtak az általam rendelt standard szoba helyett és a hotel menedzserének névre szóló köszöntője várt a szobában, amiért a visszaúton is őket választottuk. (A prémium tagságnak sok előnye van. ☺)

Július 30-án, szerdán Vilniusnak szenteltük az időnket. Több mint 6 órán keresztül jártuk a várost, rengeteg templomot, sok szép, régi épületet, hercegi palotát, elnöki rezidenciát, várat, piacot néztünk meg a közel 20 km-es séta során. Az estét a vilnusi híres „Pink Fest”-jéhez kötődő cékla krémlevesének megkóstolásával fejeztük be.

Július 31-én (csütörtökön) kényelmes reggelizést, pakolást követően 12:35-kor ismét vonatra szálltunk és felkészülten a hosszú útra elindultunk Varsó, ill. Krakkó felé. Menetrend szerint 20:05-re a vonatunknak Varsóba (Mockavai átszállással) kellett volna érkeznie, de sajnos késett, így nem sok esély volt arra, hogy a 20:40-es csatlakozást elérjük a lengyel fővárosban. Mivel a vonat, amelyen ültünk is Krakkóba tartott, segítséget kértünk a kalauztól, aki megoldásként keresett nekünk helyet a vonaton. Így késéssel ugyan, de nem sokkal éjfél után megérkeztünk Krakkóba. A szálloda csak 20 perc sétára volt a Glowntól (krakkói főpályaudvar) így már hajnal 1 órára a hotelben voltunk. ☺

Augusztus 1-én, pénteken, kipihelve az utazás fáradalmait, reggeli után megint vonatra ültünk. Elindultunk Oświęcimbe (Auschwitz – német elnevezés). A vonat (11.28-kor indult) minden állomáson megállt, gyönyörű kisvárosokat, ill. dimbes-dombos, üdezöld tájat láttunk a több mint egy órás út során. Mivel a délután 4 órakor kezdődő, angol nyelvi idegenvezetéssel induló csoportunk indulásáig bőven volt időnk, sétáltunk egyet a városban, és megkóstoltunk a lengyelek pirogijából négy különböző változatot is. (Mind nagyon finom volt!)

A koncentrációs táborokban (Auschwitz-Birkenau) azt kaptuk, amit vártunk, borzalmak helyszínét, rettenetes látnivalót, szörnyű történeteket. Az idegenvezetőnk nem csupán a „száraz” tényekkel, hanem a helyiek ismeretéből, régészek által feltártakból kiegészítve „mesélt”.

Augusztus 2-án, szombaton reggeli után összeköltünk és csomagjainkat a szállodában hagyva, elindultunk Krakkó belvárosába. Ismerős helyeket jártunk be, felmentünk a Wawelbe (krakkói vár, királyi palota, székesegyház), megnéztük a sárkányt, szemet gyönyörködtető zöld növényzet (fák, bokrok, virágok) volt látható minden fele (teljesen, az őszi Waweltól eltérő kép tárult elénk). Természetesen nem hagytuk ki Krakkó főterét, ami a maga 200×200 méteres kiterjedésével a legnagyobb középkori főter Euróában. Látnivalói közé tartozik a kéttornyú Mária-templom, a Szent Adalbert-templom és a Posztócsarnok. A tér hangulata felejthetetlen benyomást tett ránk. Este 11 órakor a Glownyról indult a vonatunk Budapestre. Csodás napokat, heteket tudva magunk mögött, kicsit (mert hazamenni is jó) fájó szívvel, de élményekkel gazdagon foglaltuk el a hálókocsinkat az éjjeli utazáshoz.

Augusztus 3-án (vasárnap) reggel 9 órára a Nyugati Pályaudvarra érkeztünk, ahonnan sétálva - fővárosunkat is megcsodálva - mentünk a Keletibe, majd Békéscsaba fele folytattuk utunkat hazafelé. Kora délután, Isten kegyelméből, egészségben megérkeztünk.

Hálatelt szívvel köszönöm Mindazoknak, akik támogattak az Erasmus program részvételében!

2025. augusztus 5.

Vargáné Tuska Anita Adrien